

## ภาวะเศรษฐกิจไทยจะถดถอยซ้ำสอง?

ดร.ดอน นาครทรรพ  
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ช่วงนี้หลายสำนักวิจัยทยอยประกาศตัวเลขคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของปีนี้ออกมา ซึ่งเป็นการปรับลดโดยถ้วนหน้า

คาดการณ์ตัวเลขเศรษฐกิจไทยปี 2564

สำนักวิจัย	เดิม	ใหม่
กสิกรไทย	2.6%	1.8%
กรุงไทย	2.5%	1.5%
กรุงศรีอยุธยา	2.5%	2.2%

แน่นอนว่า การระบาดระลอกล่าสุดของโควิด-19 ซึ่ง ณ วันนี้ ยังไม่ทราบว่าจะจบลงอย่างไร เมื่อไร เป็นปัจจัยหลักของการปรับลดประมาณการลงกันในครั้งนี้

คงต้องจับตาดูตัวเลขคาดการณ์จีดีพีของกระทรวงการคลังในปลายเดือนนี้ และตัวเลขของสภาพัฒน์ฯ ที่จะตามมาติดๆ ในอีกสามสัปดาห์ว่าจะเป็นเท่าไร โดยก่อนการระบาดระลอกใหม่ สองหน่วยงานนี้มองตัวเลขการขยายตัวของจีดีพีทั้งปีไว้ที่ร้อยละ 2.8 และร้อยละ 3.0 ต่อปีตามลำดับ

เห็นตัวเลขต่ำๆของภาคเอกชนที่ออกมาก่อนแบบนี้ เชื่อได้ว่า โอกาสในการถดถอยซ้ำสองของเศรษฐกิจไทยจะกลับมาเป็นประเด็นอีกครั้ง

การถดถอยที่ผมพูดถึงนี้ หมายถึง การถดถอยทางเทคนิค (Technical recession) ของเศรษฐกิจ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่ออัตราการขยายตัวของจีดีพีจากไตรมาสหนึ่งไปอีกไตรมาสหนึ่ง (Quarter-on-quarter growth) ติดลบติดต่อกันสองไตรมาส ที่เรียกว่าทางเทคนิค ก็เพราะว่า ไม่ทุกครั้งที่อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบไตรมาสต่อไตรมาสติดลบติดต่อกันสองไตรมาส จะแปลว่าเศรษฐกิจแย่ เนื่องจากว่าบางครั้ง การติดลบอาจมาจากความผันผวนของเพียงบางองค์ประกอบของจีดีพีซึ่งไม่ได้สะท้อนแนวโน้มเศรษฐกิจโดยรวม อย่างไรก็ตาม การถดถอยทางเทคนิคเป็นนิยามที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดของนิยามเศรษฐกิจถดถอย เพราะคำนวณได้ง่ายและข้อมูลไม่ล่าช้ามาก ในขณะที่บางนิยามต้องใช้เวลาอีกหลายเดือนหลังจากไตรมาสสิ้นสุดลง

ณ จุดนี้ เรายังไม่ทราบอัตราการขยายตัวของจีดีพีจากไตรมาส 4 ของปีที่แล้ว มาไตรมาส 1 ของปีนี้ ต้องรอนกว่าสภาพัฒน์ฯจะแถลงตัวเลขในเดือนพฤษภาคม แต่จากข้อมูลเศรษฐกิจรายเดือน มีความเป็นไปได้

ได้สูงมากที่อัตราการขยายตัวแบบไตรมาสต่อไตรมาสของจีดีพีในไตรมาส 1 จะติดลบจากผลพวงของการระบาดของโควิด-19 ระลอกที่ 2 ในช่วงต้นปี

ดังนั้น คำถาม คือ อัตราการขยายตัวแบบไตรมาสต่อไตรมาสของจีดีพีในไตรมาส 2 จะติดลบด้วยหรือไม่ ถ้าดูจากตัวเลขคาดการณ์จีดีพีทั้งปีที่ออกมา ผมเชื่อว่าหลายสำนักที่ให้ตัวเลขค่อนข้างต่ำมองว่าเศรษฐกิจไทยจะเข้าสู่ภาวะถดถอยซ้ำสองในไตรมาส 2 นี้ หลังจากที่อัตราการขยายตัวแบบไตรมาสต่อไตรมาสติดลบติดต่อกันถึงสี่ไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาส 3 ของปี 2562 ถึงไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ซึ่งผมจะนับว่าเป็นการถดถอยครั้งแรก

แม้ความไม่แน่นอนจะมีสูงมาก และไตรมาส 2 เพิ่งเริ่มต้น แต่ส่วนตัวผมยังเชื่อว่า เศรษฐกิจไทยไม่น่าจะเข้าสู่ภาวะถดถอยซ้ำสอง หลักๆ แล้ว การขยายตัวแบบไตรมาสต่อไตรมาสของจีดีพีในไตรมาส 2 ขึ้นอยู่กับแรงช็อกระหว่างการใช้จ่ายภาคเอกชนในประเทศที่ถูกกระทบจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หายไปตั้งแต่การระบาดระลอกสามในเดือนเมษายน กับการส่งออกสินค้าที่ปรับดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลก เมื่อเวลาผ่านไป ถ้าการระบาดไม่ทวีความรุนแรงกว่าในปัจจุบันอย่างมีนัย ด้วยมาตรการรัฐหลายมาตรการที่ออกมา และความคืบหน้ามากขึ้นของประชาชนกับตัวเลขผู้ติดเชื้อ น่าจะทำให้การใช้จ่ายในประเทศไม่ลดลงมากนักจากไตรมาส 1 ขณะที่เศรษฐกิจต่างประเทศดูเหมือนจะดีขึ้นทุกวัน โดยรวมแรงส่งจากเศรษฐกิจต่างประเทศจึงน่าจะชดเชยแรงฉุดจากเศรษฐกิจในประเทศได้

นอกจากนี้ ต่อให้ในไตรมาส 2 เศรษฐกิจไทยเข้าสู่ภาวะถดถอยซ้ำสองจริงๆ ถ้าการระบาดไม่ได้รุนแรงขึ้น ไตรมาสที่เหลือของปีน่าจะมีอัตราการขยายตัวเป็นบวก เพราะการใช้จ่ายในประเทศในไตรมาส 3 คงไม่หดตัวลงไปอีกจากไตรมาส 2

ดังนั้น ถ้าถามผม ผมไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักกับโอกาสในการถดถอย “ทางเทคนิค” ของเศรษฐกิจไทยในไตรมาส 2

สิ่งที่ผมห่วงมากกว่าตัวเลขจีดีพีไตรมาส 2 คือ แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในระยะข้างหน้า ในบทความ “ลุ้นระทึกเศรษฐกิจไทย” เมื่อตอนต้นปี ผมไม่ได้คาดหวังกับเศรษฐกิจปีนี้เท่าไรนัก ไม่ว่าจะเศรษฐกิจไทยจะถดถอยซ้ำสองในไตรมาส 2 นี้หรือไม่ ไม่ว่าจะจีดีพีปีนี้ทั้งปีจะขยายตัวร้อยละ 1 ร้อยละ 2 หรือร้อยละ 3 ก็ไม่ได้ต่างกันมาก กล่าวคือ ยังง่อยเปลี้ยเหมือนกัน ที่ผมลุ่น คือ ตัวเลขเศรษฐกิจไทยในปีหน้า จากการกลับมาอย่างมีนัยของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ แต่ถ้าสถานการณ์การระบาดในประเทศเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ การจะหวังให้มีนักท่องเที่ยวมาเมืองไทยเป็นจำนวนมากแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย

ล่าสุด ผมจึงตีใจมากที่รัฐบาลบอกว่าจะมีการสั่งวัคซีนเพิ่มเป็นจำนวนมาก แต่ทางออกของประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนวัคซีนอย่างเดียว ยังขึ้นกับการฉีดวัคซีนให้ทั่วถึงโดยเร็วที่สุดด้วย ผมเห็นว่ารัฐบาล

ควรพิจารณาข้อเสนอของสภาหอการค้าไทยที่ภาคเอกชนเสนอตัวเข้ามามีบทบาทในการกระจายวัคซีน ซึ่งจะเพิ่มขีดความสามารถในการกระจายวัคซีนได้ ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐฯ ที่สามารถฉีดวัคซีนได้ถึงวันละ 3 ล้านคน (จากประชากร 330 ล้านคน) ปัจจัยหนึ่งมาจากความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการกระจายวัคซีน (เช่น โครงการความร่วมมือระหว่างรัฐกับเซ่นร้านขายยาและร้านสะดวกซื้อที่มีสาขาทั่วประเทศ <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/retail-pharmacy-program/index.html>)

ว่าแล้วก็มีมูลนิธิเศรษฐกิจไทยกันต่อไป

-----  
บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย